

Die Prüfungsbestimmungen für die Lehrer der Muttersprache an den höheren Lehranstalten, von Prof. Dr. *Heinrich Weber* (München, Th. Ackermann 1904, 60 lap).

A középiskola problémája s vele együtt a tanárképzésé általánosan napirenden van. Mindkettőben, igen helyesen, az az okos nemzetközi elv érvényesül, hogy a jót onnan vegyük, ahol megvan. Mlle *Dugard* műve után (*M. P.* 140 l. f.) csak örülhetünk annak, hogy vele csaknem egyidejűleg, de tőle teljesen függetlenül egy német szerző is összehasonlító alapon tanulmányozta ezt a fontos kérdést. Jóllehet az utóbbi előtt más cél lebegett: a bajor szabályzatok fogatkozásainak kiderítése, s ő szűkebb keretben az anyanyelv tanárainak képzési módját vizsgálja a főbb kulturállamokban, ez az összehasonlítás hazánkra nézve ép oly hizelgő végeredménnyel jár, mint a francia szerző tanulmánya.

Anyanyelvében becsüli meg magát minden nép, ezzel az örök igazsággal vezet be Weber tanulmányát, mely két részre oszlik: az elsőben (1—27. l.) a német államoknak, a másodikban a külföldieknek idevágó tanárvizsgálati szabályzatait elemezi. Tíz pontban foglalja össze azokat a követeléseket, melyeket az anyanyelv tanáraival szemben támasztani kell, s nyomban részleteiben kimutatja, hogy a különböző német szabályzatok mennyiben felelnek meg azoknak. Ennek az összehasonlításnak eredményei (még az idegenre is) felette meglepőek és tanulságosak, amennyiben a szerző, számos stílusbeli fogatkozáson és fogalombeli határozatlanságon kívül, kimutatja, hogy Württembergben, de még inkább saját szűkebb hazájában, Bajorországban a képzés követelményei felette hiányosak és szerények. «Diese bayerische Prüfungsordnung, írja megbotránkozással a 20. lapon, steht einzig in ganz Deutschland, ja fast in ganz Europa da!» A külfölddel szemben pedig, mely még a német nyelv tanáraitól is jóval különbé képesítést követel, mint maga Bajorország, «versänke die bayerische Prüfungsordnung für Deutschlehrer an technischen Mittelschulen in das reine Nichts!» (58. l.). Ha ezek a fejtegetések intő például szolgálhatnak a hivatott tényezőknek arra, hogy hivatalos szabályzatokat mekkora lelkiismeretességgel kell vagy kellene megszerkeszteni, a dolgozat 2-dik fele pozitív értelemben gazdag tanulságos adatokban és megtermékenyítő eszmékben. Itt a szerző a következő államokat öleli fel, még pedig egyenként megnevezett és megbízható tudósítók alapján: Ausztria, Magyarország, Svájc, Dánia, Norvég-, Svéd-, Finn-, Görög-, Francia-, Olasz-, Oroszország, Belgium és Németalföld. Hazánkról, melyről mindvégig 2-dik helyen történik említés (első helyen a szerző Ausztriát említi), ezen ismertetésnek írója küldte be az adatokat, miután az arra jóval hivatottabb egyénnek a külföldi kartárs, szeren-

csére félreértésből, halálát költötte (27. l.). Fölösleges mondanom, hogy a különböző országok tanárvizsgálati követelményeinek egységes tárgyi szempontok szerint való csoportosítása és kölcsönös mérlegelése számos okulással és — tegyük mindjárt hozzá — részünkre jóleső elismeréssel is jár, aminek a sok közül itt csak két példáját adom. A valamennyi magyar tanárjelöltre érvényes magyar nyelv- és irodalombeli követelmények felsorolása után, így kiált fel a szerző: *Wie beschämend nehmen sich dagegen die Forderungen Bayerns nicht an jeden Kandidaten, sondern an den Lehrer der Muttersprache aus!* (29. l.).

Amikor pedig végigment az anyanyelv tanárainak képeztésén, összefoglalásában hangsúlyozza, hogy az önmaga felállította elméleti követelményeknek legjobban felelnek meg Magyarország, Dánia, Orosz-, Svéd- és Norvégország, sőt a három első még meg is haladja azokat a követelményeket.

A kis füzet mindenesetre nagyban fog hozzájárulni ahhoz, hogy a művelt Nyugaton s első sorban magában Németországban kellő tisztelettel és elismeréssel vegyenek tudomást a magyar tanárképzés módjáról és magas szintjáról. S azért csak örömmel üdvözölhetjük a szerzőnek abbéli törekvését, hogy a *«Bayerische Zeitschrift für Real-schulwesen»* hasábjain a tanárvizsgálati szabályzatoknak ily eredményesen megkezdett összehasonlító tanulmányozását folytatni és a többi szaktárgyakra is kiterjeszteni fogja. kf.

MAGYAR PÆDAGOGIAI TÁRSASÁG.

Felolvasó ülés 1904 május hó 21-én.

Jelen vannak: *Fináczy Ernő* elnöklése alatt *Alexander Bernát*, *Böngérfi János*, *Czike Imre*, *Czike Imréné*, *Gyulai Ágost*, *Gyulay Béla*, *Havas Gyula*, *Hegedüs István*, *Himpfner Béla*, *Léderer Ábrahám*, *Perényi*, *Waldapfel János*, *Zsongeri Mór*, *Trájtler Károly*, utóbbi mint jegyző. Ezekon kívül vendégek.

I. *Elnök* megnyitja az ülést. Jelenti, hogy *Kármán Mór* megbetegedett s ez okból előadását sem tarthatja meg. Felhívja *Himpfner Béla* igazgató urat előadásának magtartására.

II. *Himpfner Béla* előadást tart: *«A berlini középiskolákról.»* (Közölni fogjuk.)

Elnök a Társaság nevében köszönetet mondott az előadónak. Az ülés véget ért.